DERS KUTUSU
DERSKUTUSU.COM

ÇALIŞMA KÂĞIDI
9. Sınıf · Türk Dili ve Edebiyatı · 9. Hafta

Ad Soyad: _____
Sınıf / No: _____
Tarih: _____

Deneme Metinlerinden Hareketle Fikir Geliştirme Teknikleri, Söyleyiş İnceliğiyle Konuşma ve Yazma Sürecini Değerlendirme

Deneme metinlerinden hareketle beyin fırtınası, zihin haritası, altı şapkalı düşünme ve 5N1K teknikleriyle fikir geliştirir. · Düşünceyi geliştirme yollarını konuşma ve yazılarında amacına uygun kullanır. · Konuşma ve yazma sürecini öz değerlendirme, içerik-anlatım denetimi ve paydaş görüşleriyle değerlendirerek yeni hedefler belirler.

HATIRLAYALIM

- Deneme, yazarın kişisel görüşlerini kesin hükme varmadan, kanıtlama zorunluluğu olmadan ve sohbet havasında anlattığı öğretici metindir.
- Fikirler tanımlama, karşılaştırma, örneklendirme, tanık gösterme, benzetme ve sayısal verilerle somutlaştırılır.
- Süreç değerlendirmesi öz değerlendirme, içerik ve anlatım denetimi, paydaş görüşleri ve yeni hedef belirleme basamaklarıyla yapılır.

1 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki metin parçasıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

> Bekleme salonlarını severim. Herkes bir yere yetişmeye çalışırken orada zaman, kimsenin acelesine aldırmadan ağır ağır akar. Belki de sabrı en iyi, saatin yavaşladığını sandığımız böyle yerlerde öğreniyoruz. Siz hiç beklemenin de bir yolculuk olduğunu düşündünüz mü?

(A) Yazar kişisel görüşünü samimi bir dille paylaşmıştır.
(B) Okuru düşünmeye yönelten bir soru kullanılmıştır.
(C) Yazar görüşünü bilimsel verilerle kanıtlama zorunluluğu gütmüştür.
(D) Metin sohbet havasında yazılmıştır.

2 TABLOYU TAMAMLA

Cümlelerde kullanılan düşünceyi geliştirme yollarını tabloya yazınız.

Cümle	Düşünceyi geliştirme yolu
Mektup, kâğıda yazılıp bir alıcıya gönderilen yazılı iletidir.	
Kitap, insanı başka hayatlara taşıyan bir gemi gibidir.	
Okulumuzdaki öğrencilerin %64'ü akşamları en az yarım saat kitap okuyor.	
Eskiden mektuplar haftalarca beklenirdi; bugün iletiler saniyeler içinde ulaşıyor.	
Bir eğitimcinin söylediği gibi: "Okumak, düşünmenin yakıtıdır."	Tanık gösterme

3 KISA CEVAP

Bir konuşmayı podcast olarak dijital ortama uyarlarken uyulması gereken etik ilkeye bir örnek yazınız.

_____

_____

4 EŞLEŞTİRME

Fikir geliştirme tekniklerini açıklamalarıyla eşleştiriniz.

☐ 1. Beyin fırtınası
☐ 2. Zihin haritası
☐ 3. Altı şapkalı düşünme
☐ 4. 5N1K

a) Bir konuyu duygu, bilgi, eleştiri gibi farklı açılardan yoklama
b) Konuyu merkezden çevreye alt başlıklarla görselleştirme
c) Konuyu kim, ne, nerede, ne zaman, nasıl, niçin sorularıyla derinleştirme
d) Bir kavramla ilgili çağrışımları hızla ve sınırlamadan üretme

5 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görselde bir öğrencinin deneme yazmadan önce yaptığı hazırlık çalışması verilmiştir. Öğrencinin kullandığı fikir geliştirme tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

(A) Zihin haritası
(B) Altı şapkalı düşünme
(C) 5N1K sorgulaması
(D) Tanık gösterme

6 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Deneme türü ve konuşma sürecinin değerlendirilmesiyle ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y yazınız.

	D	Y
Denemede yazar ele aldığı konuyu kesin hükümlere bağlamak zorundadır.	☐	☐
Öz değerlendirmede konuşmacı kendi hazırlığını ve heyecan kontrolünü gözden geçirir.	☐	☐
Dereceli puanlama anahtarı, geri bildirimin daha nesnel toplanmasına yardım eder.	☐	☐
Özgün konuşmacı kimliği, başarılı bir konuşmacıyı birebir taklit ederek kazanılır.	☐	☐

derskutusu.com · © Ders Kutusu · Tüm hakları saklıdır.

7 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

Görselde bir öğrencinin konuşmasına ait dereceli puanlama sonucu verilmiştir. Buna göre öğrencinin tepki ortaya koyma aşamasında belirleyeceği en uygun hedef aşağıdakilerden hangisidir?

Ölçüt	Puan (1-4)
Hazırlık	4
Göz teması	3
Vurgu ve tonlama	1
İçerik tutarlılığı	4
Süre yönetimi	3

(A) Konuşmasının içeriğini baştan sona değiştirmek

(B) Bir sonraki sunumda vurgu ve tonlama çalışmalarına ağırlık vermek

(C) Hazırlık süresini olabildiğince kısaltmak

(D) Dinleyicilerle göz temasından kaçınmak

8 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

Görselde altı şapkalı düşünme tekniğiyle "Okul kütüphanesi akşamları da açık olsun." önerisi için yazılan notlar verilmiştir. Hangi şapkaya yazılan not, o şapkanın bakış açısına uymamaktadır?

Beyaz	Kütüphaneyi günde 120 öğrenci kullanıyor.
Kırmızı	Akşam sessizliğinde okumak bana huzur verir.
Siyah	Akşam için görevli sayısı yetersiz kalabilir.
Sarı	Sınava hazırlananlar bu saatlerden yararlanır.
Yeşil	Kütüphane şu anda saat 18.00'de kapanıyor.

(A) Beyaz (B) Kırmızı (C) Siyah (D) Yeşil

9 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görselde bir öğrencinin "Mahalle pazarları" konulu konuşmasına hazırlanırken yaptığı 5N1K çalışması verilmiştir. Bu çalışmada eksik bırakılan soru ve sorguladığı durum aşağıdakilerden hangisidir?

Kim?	Satıcılar, alışveriş yapan komşular
Ne?	Haftada bir kurulan semt pazarı
Nerede?	Okulun arka sokağı
Ne zaman?	Her cumartesi sabahı
Nasıl?	Tezgâhlar sabah erkenden sıralanır
...?	.....

(A) Nasıl? – Pazarın hangi yöntemle kurulduğu

(B) Kim? – Pazara kimlerin geldiği

(C) Niçin? – Pazarların mahalle yaşamı için neden önemli olduğu

(D) Nerede? – Pazarın kurulduğu yer

10 BOŞLUK DOLDURMA

Cümlelerdeki boşlukları kutudaki uygun kavramlarla tamamlayınız. Kutudaki bir kavram kullanılmayacaktır.

boğumlama · röportaj · podcast · deneme · dolgu sözcük

1. Sesleri yerli yerinde ve anlaşılır biçimde çıkarmaya _____ denir.
2. Konuşmada anlam taşımadan araya giren "şey, yani" gibi kelimelere _____ denir.
3. Kişisel görüşlerin sohbet havasında, kesin hükme varmadan anlatıldığı türe _____ denir.
4. Hazırlanan bir konuşmanın internette dinlenmek üzere yayımlanan ses kaydına _____ denir.

11 SIRALAMA

Bir konuşmanın ardından yapılan süreci değerlendirme basamaklarını sıralayınız.

- [ ] Konuşma içerik ile dil ve anlatım yönünden denetlenir.
- [ ] Konuşmacı kendi hazırlığını, heyecanını ve öz güvenini gözden geçirir.
- [ ] Öğretmen ve akranlardan dereceli puanlama anahtarıyla görüş toplanır.
- [ ] Sonuçlara göre sonraki konuşma için yeni hedefler belirlenir.

12 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarına uyan kavramları yazınız. Turuncu kutulardaki harfler, bir sözün ya da hecenin daha baskılı söylenmesini anlatan kavramı verecektir.

Konuşmanın görüntülü olarak kaydedilip paylaşılan biçimi (5 harf) □□□□□

Açık, akıcı ve gereksiz sözden arınmış anlatım (4 harf) □□□□

Dereceli puanlama anahtarının diğer adı (6 harf) □□□□□□

Dinleyicilerin konuşmacıya verdiği yapıcı ... bildirim (4 harf) □□□□

Bir konuşmanın dijital ortam için yeniden düzenlenmesi (8 harf) □□□□□□□□

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

_____

13 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Görselde bir öğrencinin konuşmasından sonra yazdığı öz değerlendirme notu verilmiştir. Notta belirlenen eksiklerden ikisi için öğrencinin bir sonraki konuşmasında uygulayabileceği birer çözüm yazınız.

Öz değerlendirme notum

- Konuşmamda "şey" kelimesini 9 kez kullandım.
- Yalnız ön sıralardaki arkadaşlarımla göz teması kurdum.
- Konuşmam planlanan süreyi 2 dakika aştı.
- Giriş bölümüm ilgi çekiciydi.

derskutusu.com · © Ders Kutusu · Tüm hakları saklıdır.